

Encyklopedia Solidarności

<https://encysol.pl/es/encyklopedia/hasla-rzeczowe/23524,Zapis.html>
2022-08-13, 06:19

Zapis

„Zapis”, podtytuł: „Proza – Poezja – Eseje – Kronika”, pierwszy niezależny kwartalnik literacki w PRL ukazujący się w I 1977 – IV 1981 w Warszawie, 1981–1982 w Londynie; w n-rze 1 podtytuł: proza – poezja – eseje – felietony. Ukazało się 21 n-rów, w tym 18 w Polsce (wszystkie n-ry były przedrukowywane przez wydawnictwo Index of Censorship w Londynie; n-ry 19–21 wydane tylko w Londynie), obj. do kilkuset s. (przeciętnie ok. 150 s.), format A4 i A5, druk na powielaczu i offsecie (n-ry 1, 2 przepisywane na papierze odbitkowym, nast. powielone), nakł. od kilkuset do 10 tys. egz.; wychodził nieregularnie. Niektóre n-ry stanowiły przedruki książek: nr 3 z 1977 – *Kompleks polski* Tadeusza Konwickiego, nr 10 z 1979 – *Mała apokalipsa* T. Konwickiego, nr 14 z 1980 – *Wielki strach* Juliana Strykowski, nr 21 – *Wschody i zachody księżycy* T. Konwickiego. Pomysłodawcą pisma był Adam Michnik, współtwórcami literaci związani z opozycją demokratyczną. Nr 1 przygotowywali: Wiktor Woroszyński (redaktor nacz. do n-ru 7), Jerzy Andrzejewski, Stanisław Barańczak, Jacek Bocheński (redaktor nacz. od n-ru 8), Kazimierz Brandys, Tomasz Burek, Marek Nowakowski, Barbara Toruńczyk (sekretarz red. do n-ru 7, organizatorka zaplecza technicznego). W składzie redakcji w różnych okresach także: Andrzej Drawicz, Jakub Karpiński, Adam Zagajewski, A. Michnik, Kazimierz Orłoś, Ryszard Krynicki, Anna Chmielewska, Teresa Bogucka (sekretarz red. od n-ru 8), Jerzy Ficowski; tłumacze m.in.: Piotr Godlewski (ps. Paweł Heartman) i Małgorzata Łukasiewicz. Drukarze m.in.: Wit Wojtowicz, Jan Stepek, Michał Zulauf, Wojciech Butkiewicz, Bogumił Pietrasiewicz, Tadeusz Hofmański, Paweł Nowacki; inni współpracownicy m.in.: Ryszard Rubinsztein, Janusz Krupski, Tomasz Kuczborski. Drukowano m.in. w NOW-iej i na tzw. dojściach, w Lublinie, Wrocławiu, Warszawie. Wśród ponad 100 autorów byli (większość publikowała pod własnym nazwiskiem): Barbara Sadowska, Antoni Słonimski, Jan Komolka, Jerzy Narbutt, Zbigniew Herbert, Leon Pasternak, o.

Jacek Salij, Władysław Bartoszewski (anonimowo), Władysław Bieńkowski, Czesław Miłosz, Vaclav Havel, Günter Grass, Natalia Gorbaniewska, Stefan Amsterdamski, ks. Adam Boniecki, Josif Brodski, Lech Dymarski, Kornel Filipowicz, Lotar Herbst, Gustaw Herling-Grudziński, Stefan Kisielewski, Leszek Kołakowski, Anka Kowalska, Jan Józef Lipski, Jerzy Markuszewski, Halina Mikołajska, Zyta Orszyn, Antoni Pawlak, Leszek Szaruga, Joanna Szczęsna, Ludvik Vaculík, Jan Walc, Tadeusz Walendowski, Piotr Wierzbicki, Witold Wirpsza. Autorów publikujących w „Zapisie” objęto w PRL zapisem cenzorskim (zakazem druku). Pocz. był almanachem tekstów odrzuconych przez cenzurę (nr 1), nast. przekształcił się w samodzielne czasopismo z zamawianymi artykułami niedrukowanymi wcześniej w oficjalnym obiegu (od n-ru 2). Obok poezji i prozy zamieszczano eseje, reportaże, felietony, wywiady, podawano listę twórców objętych zapisem cenzorskim, noty biograficzne. W dziale „Kronika” prezentowano wydarzenia z życia kulturalnego kraju, poruszano problematykę wolności słowa, podawano informacje o pismach ukazujących się poza cenzurą w in. krajach bloku wschodniego, o rozwoju ruchów dysydenckich i represjach. W 1980 „Zapis” przyznał własną nagrodę, laureatami zostali Adam Zagajewski za *List* (poezja), Janusz Anderman za *Grę na zwłokę* (proza), Mirosław Chojecki i Bogdan Grzesiak za upowszechnianie literatury. Kolportowane przez NOW-ą (cena egz. 200 zł), gł. w większych miastach, m.in.: Kraków, Lublin, Wrocław, Poznań, Trójmiasto, Łódź, Szczecin, Białystok, Toruń, Bydgoszcz. Druk finansowano z wpływów z kolportażu; nr 3 wydany za pieniądze pożyczone z Funduszu Samoobrony Społecznej KOR. Przedruk londyński ukazywał się dzięki staraniom Eugeniusza i Niny Smolarów, finansowany przez Index on Censorship.

Małgorzata Zaremba

[Region Mazowsze](#), [Warszawa](#), [Region Zagranica](#), [Londyn](#)

[Poprzedni](#)
[Następny](#)

[Zgłoś błąd lub potrzebę uzupełnienia](#)